

ОСОБЛИВОСТІ МИСТЕЦЬКОЇ СТРАТЕГІЇ ФІЛІППА МАЙЄРА

THE PARTICULARITIES OF PHILIPPE MEYER'S ARTISTIC STRATEGY

Носа Б.Р.,

orcid.org/0009-0008-1535-7690аспірант кафедри теорії та практики перекладу
Ужгородського національного університету

Філіпп Майєр, відомий сучасний американський письменник, здобув визнання за свій унікальний підхід до розповіді у поєднанні з витонченим зображенням психологічних станів героїв у романах «Американська іржа» та «Син». Ця стаття присвячена висвітленню особливостей мистецької стратегії Ф. Майєра. Мистецька стратегія Ф. Майєра базується як на постмодерністському підході до організації письма (іронія та пародія, колажність, інтертекстуальність, алюзивність), так і на оригінальному відтворенні традицій американської літератури. Ф. Майєр вміло поєднує сучасний стиль з класичними літературними прийомами, створюючи влучні портрети носіїв сучасного американського суспільства. Елементи іронії та пародії додають його творам глибини та багатогранності, а також допомагають критично оцінити та розкрити суперечливі аспекти сучасного життя. Письменник майстерно використовує картини доквілля як метафору розпаду американської мрії та розчарування, що охоплює суспільство. Його тонке, але потужне використання символізму та алегорії додає глибини наративу і підносить роман «Американська іржа» до рівня проникливої рефлексії про становище особистості у межових ситуаціях. Завдяки майстерності митця, названий твір – з його заплутаними інтригами та кримінальними загадками – став одним із ключових творів американської літератури, що висвітлює проблематику конфлікту генерацій та руйнації американської мрії. У свою чергу, у романі «Син» через багатогранні образи та переплетені сюжетні лінії розкриваються складні теми національної ідентичності, дискурсу пам'яті, відображаються важливі історичні події та конфлікти, що впливали на розвиток американського Заходу. Проза Ф. Майєра має гіпнотичний ефект, силою художнього слова автор викликає глибокі емоції у читачів. Напруги та інтриги додає нелінійна структура оповіді. Здатність Ф. Майєра творити емоційно насичені наративи, що перетинають час і простір, відзначає його як самобутнього митця й підтверджує його місце серед найбільш талановитих письменників початку XXI століття.

Ключові слова: сучасна американська література, проза Філіппа Майєра, роман, мистецька стратегія, нарація.

Philippe Meyer, a renowned contemporary American writer, has garnered recognition for his unique approach to storytelling, coupled with his exquisite portrayal of characters' psychological states in the novels "American Rust" and "The Son". This article delves into the distinct artistic strategy employed by Ph. Meyer, blending postmodern narrative techniques with a reimagining of American literary traditions. Meyer's artistic strategy encompasses postmodern elements such as irony, parody, collage-like narrative structures, intertextuality, and allusions, which infuse his works with depth and complexity. These techniques enable him to offer critical insights into the complexities and contradictions of modern life. Through his masterful use of irony and parody, Ph. Meyer explores the dissonance between the American Dream and the grim realities of a declining society. His novels serve as poignant commentaries on contemporary social issues, engaging readers in a profound exploration of the human condition. In "American Rust", Meyer's lyrical prose paints a vivid picture of a decaying Rust Buell town and its struggling inhabitants. The narrative follows a diverse cast of characters, each grappling with their own aspirations and burdens, while the setting serves as a metaphor for the erosion of the American Dream. Meyer's skillful use of symbolism and allegory adds depth to the narrative, elevating the novel into a poignant meditation on the human experience in the face of adversity. Similarly, "The Son" exemplifies Meyer's mastery in weaving intricate storylines across generations. By seamlessly shifting between past and present, the novel reveals the interplay of personal choices and the reverberating impact on future generations. Ph. Meyer skillfully navigates themes of national identity, the discourse of memory, and historical events that have shaped the American West. Through rich character development and evocative prose, he presents a multi-dimensional portrait of human existence, evoking a profound emotional response from readers. The non-linear narrative structures in both novels add suspense and depth to the storytelling, inviting readers to piece together the mosaic of the narrative. Ph. Meyer's artistry lies in his ability to transcend temporal and spatial boundaries, creating emotionally charged narratives that resonate deeply with readers. The innovative blend of postmodern narrative techniques with a reimagining of American literary traditions makes his works stand out as captivating reflections on contemporary society and the human psyche. Ph. Meyer's ability to craft narratives that transcend time and space cements his place as a prominent figure among the most talented writers of the modern era.

Key words: contemporary American literature, prose by Philipp Meyer, novel, artistic strategy, narrative techniques.

Постановка проблеми. Американська література має багату й різноманітну історію, що охоплює різні періоди, жанри та літературні напрямки. Вона відображає багатоаспектність американського суспільства, його цінностей, ідеалів, викликів і досягнень. Вплив американського письменства на світову культуру неможливо переоці-

нити, оскільки вона не тільки розширює горизонти знань, а й спонукає до глибоких роздумів про світ, долю людини та сутність громадянського суспільства. Сучасна американська література продовжує бути динамічною та розмаїтою. Відомі сучасні автори, такі як Тоні Моррісон, Джонатан Франзен, Дженніфер Еган та молодші покоління письмен-

ників, продовжують писати твори, які вражають своєю оригінальністю та актуальністю. Особливе місце в сучасному літературному процесі США посідає творчість видатного прозаїка Філіппа Майєра (Philipp Meyer), фіналіста Пулітцерівської премії за 2014 рік. Ця позиція утвердилася за письменником з огляду на розширення формозвістових ознак жанру роману через застосування експериментальних художніх рішень.

Світову славу Ф. Майєр здобув завдяки широким прозовим полотнам «Американська іржа» («American Rust», 2009) та «Син» («The Son», 2013). Завдяки майстерності митця, роман «Американська іржа» з його заплутаними інтригами та кримінальними загадками став одним із ключових творів американської літератури, що висвітлює проблематику конфлікту генерацій та руйнації американської мрії. Автор тонко відтворює психологію персонажів, їхні моральні дилеми, що дозволяє зрозуміти сутність глибоких змін, які відбуваються в суспільстві. Роман «Син» також знайшов місце у серцях читачів та отримав широке визнання критиків. Ця епічна сага розповідає про сім'ю МакКалоу, чий шлях переплітається з історією Техаса. Твір висвітлює поняття долі, національної ідентичності та цінностей, а також відображає важливі історичні події та конфлікти, що впливали на розвиток американського Заходу. Успіху названим творам сприяли також вдалі екранізації: серіал-вестерн «Син» (2017–2019; два сезони) з Пірсом Броснаном у головній ролі та серіал-кримінал «Американська іржа» (2021; перший сезон), в якому головного героя зіграв Джефф Денієлс.

Мистецька стратегія Ф. Майєра базується як на постмодерністському підході до організації письма (іронія та пародія, колажність, інтертекстуальність, алюзивність), так і на оригінальному відтворенні традицій американської літератури, які заклали, зокрема, В. Фолкнер, Е. Гемінгвей, Дж. Д. Селінджер, Дж. Стейнбек, К. Маккарті. Ф. Майєр вміло поєднує сучасний стиль з класичними літературними прийомами, створюючи влучні портрети носіїв сучасного американського суспільства. Елементи іронії та пародії додають його творам глибини та багатогранності, а також допомагають критично оцінити та розкрити суперечливі аспекти сучасного життя. Окрім того, письменник майстерно перетворює класичні теми та мотиви американської літератури в новому контексті, дозволяючи реципієнтам збагатити своє розуміння історії та культури США.

Аналіз досліджень і публікацій. Концептуальні способи розглянути моделі худож-

нього мислення автора романів «Американська іржа» та «Син» з проєкцією на дослідження самотньої інтерпретації дискурсу пам'яті в його прозі досі відсутні. Окремим аспектам творчості Ф. Майєра присвячені розвідки таких дослідників, як А. Алтер, Е. Вітт, М. Какутані, Дж. Л. Нокс, Е. Флуд. Отже, це поле досліджень залишається відкритим для подальших досліджень, спрямованих на аналіз впливу творчості Ф. Майєра на сучасну американську літературу та культуру загалом. Оригінальна комбінація постмодерністських технік та класичних літературних прийомів з-під пера Ф. Майєра зумовила появу художніх творів, які залишаються актуальними та значущими для сучасної американської культури.

Мета публікації – висвітлити особливості мистецької стратегії Філіппа Майєра на основі аналізу романів «Американська іржа» та «Син».

Виклад основного матеріалу. Серед унікальних особливостей американської літератури можна відзначити регіональний аспект. Художні твори, написані в північних, південних, західних та східних регіонах країни, відображають місцеві особливості, культурні традиції та ментальність мешканців цих територій. Такий підхід допомагає письменникам створювати глибокі та живі картини різних куточків США, доповнюючи загальну мозаїку американської культури. Відтак, доцільно уобразити й біографічну складову творчості Ф. Майєра як письменника, який зримо акцентує увагу на регіональній специфіці. Дитинство митця минуло в його рідній місцині, що розташована в районі Гемпден на півночі Балтимора, де він народився 1974 року. Вже на ранньому етапі його життя було закладено місцевий колорит та атмосферу, що згодом знайшли відображення в його творах. Однак, до остаточного рішення стати письменником Ф. Майєр випробував себе в багатьох професіях: був і веломеханіком, і фельдшером, і брокером на фондовій біржі, і будівельником. Натомість долею вибір було прийнято під час навчання в Міському коледжі Балтимора [4]. Остаточним воно стало в роки вивчення англійської філології в Корнельському університеті в Ітаці, куди Ф. Майєр вступив 1996 року. На цей період припали перші спроби пера, які знайшли своє втілення в розлогому романі. Однак, цей твір так і не був опублікований, оскільки сам автор оцінив його на рівні «студентської нісенітничі задля самопотурання» [1].

Впевненості в своїх художніх устремліннях Ф. Майєр набув завдяки здобутій в 2005 році стипендії від Центру письменників Міченера

при Техаському університеті в Остіні. До речі, з-поміж випускників цієї міждисциплінарної програми розвитку творчого потенціалу є імена таких відомих митців, як Джеймс Ганнагем, Каран Магаджан, Мері Міллер, Кевін Пауерс. Перебуваючи в цьому осередку, Ф. Майер написав більшу частину свого дебютного роману «Американська іржа». У цьому творі автор зосереджується на показі розпаду особистості в епоху капіталістичної максимізації прибутку: герої – на тлі чудових краєвидів Пенсильванії та залишків іржавої індустріальної могутності – безуспішно намагаються покинути свою провінційну місцину – вигадане містечко Бюелл, усвідомлюючи примарність «американської мрії» у депресивному регіоні.

Символом депресії постає закритий сталеливарний завод: «The mill itself had been like a small city, but they had closed it in 1987, partially dismantled it ten years later: it now stood like an ancient ruin, its buildings grown over with bittersweet vine, devil's tear thumb, and tree of heaven» [3] / «Завод сам по собі був як невелике місто, але в 1987-му його закрили, за наступні десять років розтягли звідти все більш-менш цінне, тож тепер будівлі стирчать немов романтичні руїни в чагарниках дикого винограду, гірчака та айланта» (переклад – Б. Н.). У свою чергу, занепале місто перетворилось на декорацію для драматичного сплетіння долі його мешканців. Відтак, тон оповіді переважно виразно песимістичний. Голосами своїх персонажів автор висловлює свою хвилювання стосовно соціальних проблем та погіршення якості життя. Ф. Майер привертає увагу читачів до громадянських потреб задля процвітання своєї країни: «“You should have been here for the seventies, Bud. The department was buying new cruisers with Corvette engines maybe every three years. And then came the eighties, and then it wasn't just that we lost all those jobs, it was that people didn't have anything to be good at anymore”. He shrugged. “There's only so good you can be about pushing a mop or emptying a bedpan. We're trending backwards as a nation, probably for the first time in history, and it's not the kids with the green hair and the bones through their noses. Personally I don't care for it, but those things are inevitable. The real problem is the average citizen does not have a job he can be good at. You lose that, you lose the country”» [3] / «“Шкода, що тебе не було тут у сімдесяті роки, Баде. Чи не кожен три роки департамент закуповував нові патрульні машини з двигунами «корветт». А потім настали вісімдесяті, а потім ми не просто втратили роботу, але у людей взагалі не залишилося нічого хоро-

шого у житті, нічого, де б можна було проявити себе“. Він знизав плечами. “І треба радіти, якщо є шанс возити шваброю чи виносити горщики. Ми відкочуємося назад як нація, можливо, вперше в історії, і винні в цьому не підлітки зі зеленим волоссям та «залізками» в носі. Особисто мене це не обходить, але неможливо заперечувати тенденції. Справжня проблема полягає в тому, що у середньостатистичного громадянина немає роботи, в якій він міг би реалізуватися. Втратиш громадянина – втратиш країну”» (переклад – Б. Н.). Ф. Майер вдається до використання реалістичних описів, щоб передати настрій місцевості та враження від проживання героїв в цьому безнадійному регіоні. Краєвиди міста та руїни заводу стають метафорою втрати й минувшини. Розпач, безперспективність та втрата стають основними темами роману, що надає йому глибини та потужного емоційного впливу на читача.

Головний герой роману – Айзек. Він має славу одного з найбільш розумних юнаків. Однак, після самогубства матері, йому доводиться занедбати навчання й присвятити себе догляду за хворим батьком. Коли його сестра покидає це безнадійне місце, Айзек теж хоче виїхати. Напруга та драматизм роману нуртує в заплутаності відносин між двома друзями – Айзеком та Біллі Поу. Власне, навіть найкращий товариш не може переконати головного героя відмовитись від свого рішення. Проте в день його від'їзду трапляється випадок, що назавжди змінить долі не тільки двох друзів, але й усіх мешканців міста: Айзек ненавмисне вбиває волоцюгу. Реалістичний підхід Ф. Майера до зображення дійсності дає підстави зіставляти його творчість з доробком Дж. Стейнбека з огляду на прагнення обох авторів відтворювати соціальні проблеми без ідеалізації з максимальною точністю й увагою до деталей. При цьому в романі Ф. Майера більш чітко проступає психологічна характеристика протагоністів у пов'язі з панорамними описами природи, які з хірургічною точністю «розривають» тканину тексту. Такий підхід допомагає зрозуміти внутрішні страждання та роздуми головного героя, надаючи твору особливої глибини та відтінків. Атмосферні пейзажі та детальні описи допомагають зануритися у внутрішній світ героя, відчути всю напругу та драматизм, які переплітаються в його житті. У цьому сенсі роман Ф. Майера стає не лише твором літератури, але й історією про боротьбу з життєвими перипетіями, психологічні випробування, пошук внутрішньої гармонії.

Ф. Майер здобув славу після того, як у 2008 році видавничий дім «Random House» купив права

на публікацію твору «Американська іржа». Вже 2010 року Ф. Майер був включений до списку 20 перспективних письменників віком до 40 років «20 до 40», який щодаки публікує авторитетний американський тижневик «Нью-Йоркер» [2]. Це засвідчило факт визнання від критиків. Проте справжній успіх та підтвердження репутації прийшло у 2013 році з виходом роману-саги «Син». Критики високо оцінили цей твір, вбачаючи у Ф. Майері продовжувача великої традиції американської літератури [5]. Завдяки своїм реалістичним зображенням та увазі до деталей, автор підтвердив своє реноме талановитого письменника, що здатен створювати глибокі та багатогранні твори.

Важлива деталь: ще під час перебування в Центрі письменників Міченера прозаїк захопився темою культурної спадщини Сполучених Штатів загалом і Техасу – зокрема. У романі «Син» Ф. Майер утілює своє прагнення створити художню світобудову, яка б розкривала сутність міфу про становлення Сполучених Штатів Америки як складного соціокультурного феномена. На відстані часу є підстави стверджувати, що це прозове полотно, над яким автор працював упродовж 2008–2013 рр., постає панорамним утіленням процесу самоутвердження американців. Для відтворення соціокультурних реалій Техасу й загалом американського Заходу письменник зосередився на детальному зображенні на кількох часових рівнях життєві перипетії родини МакКалоу. Часовий інтервал охопив півтора століття, і в цьому проміжку розгортаються долі головних дійових осіб – Ілая МакКалоу (зачинатель роду), Пітера МакКалоу (син Ілая), Джинні МакКалоу (правнучка Ілая). Неквапливе відтворення змін епох, що відбуваються на очах читача, дозволяє побачити життя різних поколінь людей і їхні погляди на одні й ті ж події та явища. Усі протагоністи – багатогранні особистості, яким властиві неоднозначні вчинки. Це сприяє об'єктивному показу еволюції американського суспільства та його народження як нації. Ф. Майер детально розкриває історію та характери героїв, щоб наблизити реципієнта до реалій тих часів та продемонструвати те, що вплинуло на становлення країни.

Головною цінністю для династії постає володіння землею у пов'язі зі збереженням честі впливового американського роду. Відтак, роман наповнений картинами нещадних сутичок, шокуючих сцен і моментів справжньої жертвності. Усе це судилося пережити передусім Ілаю. Автор детально описує напад команчів весною 1849 року

на ранчо в новоствореній Республіці Техас, під час якого жорстоко вбивають матір та сестру Ілая, а його разом із братом Мартіном беруть у полон. Загалом у романі представлено цілу низку сцен насильства, які дають право називати Захід США Диким. Зображує автор і сцени інтимної близькості. Все це змушує читача повірити у події, що відбуваються, і поринути в реалістичний світ Дикого Заходу.

У полоні розумний та винахідливий юнак швидко адаптується до життя команчів, вивчає їхню мову та звичаї, аж нарешті отримує місце в родині вождя на рівні сина з новим ім'ям Тіететі. Натомість його брат обрав смерть, не вважаючи для себе можливим морально підкоритися вбивцям родини. З часом, Ілай відчуває більшу приналежність до індіанської культури, ніж до власної, відчуває себе частиною племені, бере собі за дружину індіанку. Ілай бере участь у війнах з ворогами індіанців, якими нерідко стають білі американці. Коли хвороби, голод та переважачі сили озброєних американців знищують плем'я, головний герой залишається наодинці. При цьому він не ідентифікує себе повною мірою ані з білими, ані з індіанцями. Ілай балансує на межі двох світів, що створює психологічний конфлікт і внутрішній розрив у його особистості. Це дозволяє читачеві глибше зрозуміти складність та багатогранність суспільства того часу, де різні культури перетиналися й взаємодіяли, а люди шукали своє місце в цьому складному світі. Зрештою, інтеграція Ілая в життя команчів призводить до конфлікту з його рідною культурою, коли він повертається до міста. Таким чином, Філіп Майер переконливо проілюстрував ситуацію, коли Я-особа інтегрується в іншу культуру та спільноту, досягаючи успіхів, але одночасно це призводить до відчуття розриву з власними коріннями. Цей внутрішній конфлікт відтінюється в сюжетній лінії навколо представника другого покоління родини МакКалоу – Пітера, сина Ілая. В основі конфронтації – зіткнення особистостей, цінностей та амбіцій. Ілай – патріарх, «селф-мейдмен», який побудував могутню нафтову імперію в Техасі. Він твердий, амбіційний та непохитний у своїх переконаннях. Його риси успадкувала правнучка Джинні. Для спадкоємиці потужної нафтової імперії органічним, на перший погляд, є світ холодного розрахунку та стрімких реакцій на політичні новини. Пітер, зі свого боку, – чутливий, вразливий, має сумніви щодо свого покликання. Його денники оприявнюють особистість з тонкою організацією душі, людину, якій було важко жити в умовах постійної боротьби за

життя в Техасі. Історія Пітера – це теж своєрідна боротьба, яку він веде за свою свободу любити та жити за своїми принципами. Сина обурює емоційна віддаленість батька, жорстоке ставлення до корінних американців, відсутність співчуття навіть до найближчих. Конфлікт поколінь посилюється, коли Пітер прагне відірватися від спадщини свого батька та торувати свій власний шлях у житті. Він ходить до коледжу, одружується на мексиканці та стає апологетом лівої політики, що є неприйнятним для його батька. Генераційний конфлікт показується через зіткнення двох сильних особистостей з різними цінностями й підходами до життя. Ця динаміка показує, як інтеграція в іншу культуру може призвести до складних міжособистісних відносин та розриву з власними коріннями. Ф. Майєру вдалося переконливо розкрити тему, яка допомагає реципієнту зрозуміти складність людської ідентичності та взаємодії різних культур у сучасному світі.

У цьому контексті варто наголосити, що проблема асиміляції в різних її проявах широко представлена в американській літературі. Йдеться, зокрема, про такі художні тексти, як «Останній з могікан» («The Last of the Mohicans», 1826) Джеймса Фенімора Купера (1789–1851), «Моя Антонія» («*My Antonia*», 1918) Вілли Катер (1873–1947), «Голод пам'яті» («*Hunger for Memory*», 1982) Річарда Родрігеса (1944), «Будинок на вулиці Манго» («*The house on Mango Street*», 1984) Сандри Сісерос (1954), «Клуб веселощів і удачі» («*The Joy Luck Club*», 1989) Емі Тан (1952), «Будинок духів» («*The House of the Spirits*», 1993) Ісабель Альєнде (1942). Ці твори різними способами осмислюють складний досвід асиміляції, показуючи, як процес адаптації до іншої культури може бути як нагородою, так і екзистенційним викликом. Однією з основних ознак цієї тематики є складність процесу асиміляції, що пов'язується зі зміною мови, звичок, релігії, традицій. Як наслідок, персонажі часто втрачають свою первісну ідентичність. Важливо, що тема асиміляції стає важливим інструментом для вивчення і порушення питань ідентичності, самоусвідомлення та збереження культурного спадку і в сучасних зразках американської літератури. Вона надає можливість поглибити розуміння того, як люди адаптуються до нових умов, впливаючи на їхню особистість і відношення до свого коріння.

Новаторство Ф. Майєра полягає в увазі до внутрішнього конфлікту й психологічного тягаря адаптації до нової культури. Письменник не просто зображує зовнішні виклики адаптації, але

й відтворює складні психологічні та емоційні проблеми своїх персонажів у процесі пошуку власної тожсамості. Цей вишуканий опис асиміляції як особистого та психологічного шляху відійшов від традиційних наративів, які часто фокусуються лише на зовнішніх перешкодах та культурних конфліктах. Від історії про тло державотворення, що супроводжувалось збройними конфліктами поселенців Техасу з команчами, апачами та іншими індіанськими племенами, Ф. Майєр проводить читача до реалій ХХ століття, яке, як майстерно показує митець, певною мірою є результатом жорстокої й складної минувшини. Адже події, які відбувалися в минулому, залишили свій слід на сучасному суспільстві, формуючи його структуру, культуру та ставлення до різних аспектів життя.

Зі сторінок роману «Син» проступає ґрунтовне осмислення таких тем, як невольництво та соціальна нерівність крізь призму історії заселення Техасу та збройних конфліктів з індіанськими племенами. Тривале та кропітке вивчення побуту та звичаїв індіанців Ф. Майєр пов'язав з набуттям унікального особистого досвіду, який межував з екстремальними діями. Так, автор, за його зізнанням, харчувався їстівним корінням, яке запивав кров'ю мертвих тварин [1]. Перед реципієнтом постає ретельно сконструйоване сучасне відображення міфу про заснування Сполучених Штатів, в якому герої діють не як міфічні персонажі, а як люди з плоті і крові – з власними недоліками та переживаннями. За допомогою гранично реалістичних описів Ф. Майєр презентує реципієнтові безсторонній погляд на ворожнечу між індіанцями, техасцями та мексиканцями. При цьому автор висуває на передній план своєї оповіді взаємоперехрещення різних культур. Автор майстерно демонструє, що заселення Техасу та формування Сполучених Штатів були складним і багатогранним процесом, який охоплював взаємоперехрещення різних культур. Так, індіанська культура взаємодіяла з техаською та мексиканською культурами, що, у свою чергу, створювало складне розмаїття у соціальних структурах та взаєминах між різними мовно-етнічними групами.

Висновки. Романи «Американська іржа» та «Син» Ф. Майєра справили помітний вплив на розвиток американської літератури ХХІ століття. Зокрема, завдяки самобутньому стилю письменника, оригінальним сюжетним лініям та переконливим психологічним портретам у творі «Син» нового подиху отримав жанр вестерну. Загалом, творчість Ф. Майєра викликає інтерес та захоплення як серед реципієнтів, так і серед критиків, завдяки яскравим образам, глибоким роздумам

про сучасне суспільство та майстерності використання художніх засобів. Його романи дозволяють побачити Америку з різних перспектив, відкриваючи читачам нові пласти її багатогранної культури та історії. Відтак, творчість Ф. Майєра має великий вплив на американську літературу,

привертаючи увагу, зокрема, до жанру вестерну та розкриваючи нові глибини та можливості цього жанру. Митець входить до когорти тих письменників, твори яких стають класикою та впливають на подальший розвиток літератури й культури США.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Alter A. Philipp Meyer: An Obsessed Novelist's Extreme Research. The Wall Street Journal. 23 May 2013. URL: <https://www.wsj.com/articles/SB10001424127887323648304578497460628668172>
2. Flood A. New Yorker unveils '20 under 40' young writers list. the Guardian. 4 June 2010. URL: <https://www.theguardian.com/books/2010/jun/04/new-yorker-young-writers-list>
3. Meyer Ph. American Rust: A Novel. New York: Random House Publishing Group, 2009. 384 p.
4. Meyer Ph. Bio. URL: <https://www.philippmeyer.net/bio-2>
5. Winchester E. Philipp Meyer's Savage West. Interview. May 28, 2013. URL: <https://www.interviewmagazine.com/culture/philipp-meyer-the-son>

УДК 821.112.2

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.29.2.55>

КОНЦЕПТ САМОТНОСТІ У НОВЕЛІ Ф. КАФКИ «ПЕРЕВТІЛЕННЯ» ЯК ЕКСПЛІКАЦІЯ МОДЕРНІСТСЬКОЇ ДИХОТОМІЇ «ЛЮДИНА – СВІТ»

THE CONCEPT OF LONELINESS IN FRANZ KAFKA'S SHORT STORY "THE METAMORPHOSIS" AS AN EXPLICATION OF THE MODERNISTIC DICHOTOMY "MAN – WORLD"

Радченко О.А.,

orcid.org/0000-0003-1313-5396

кандидат філологічних наук, доцент,

*доцент кафедри німецької та французької мов і методики їх навчання
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*

Дудяк І.М.,

orcid.org/0009-0009-6503-6147

магістрант факультету української та іноземної філології

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Стаття пропонує детальний аналіз концепту самотності у новелі Ф. Кафки «Перевтілення», який трактується як стрижневий у модерністській картині людини і світу. Констатовано, що досліджуваний твір – один з крайніх проявів кафківської концепції про хаотичність світу і нікчемність людини, адже тут виразно експліковано не лише зовнішню самотність новітньої людини (відокремленість індивіда від світу), але й самотність внутрішню, викликану екзистенційною ізоляцією, яка зберігається навіть при соціальній інтегрованості («самотність-замкненість»).

Продемонстровано, як внутрішня самотність протагоніста Греґора Замзи оприявнюється у хронотопній моделі твору. В умовах граничної драматизації конфлікту безперервність і гомогенність простору і часу в новелі знищуються, вони стають дискретними, а просторові і часові координати набувають ціннісного відтінку.

Проаналізовано значущі характеристики Греґорового топосу, замкненого у просторі його кімнати. По-перше, кімната «мала», що свідчить про вихідну замкненість і тісноту, які в новелі асоціюються з домовиною. По-друге, кімната спирається на свої основи – «добре знайомі стіни»: відчуття комфорту, зручності, безпеки визначають внутрішній стан Замзи, а поступова втрата простором категорії затишку стає провісником загибелі героя. По-третє, чотири стіни кімнати тлумачаться як символ світу, що підтверджує думку про універсальність кімнати як буттєвого простору.

Зауважено, що простір кімнати потенційно можливо розімкнути, щоправда, за будь-який «прорив» простору герой зазнає кари. Проілюстровано п'ять спроб такого прориву у сюжеті новели, які покроково спричиняють остаточний розрив Греґора з доколишнім світом, його перетворення на нікому не потрібну «напівріч». Так, після кожної спроби простір замикається навколо протагоніста ще більше, зводяться в результаті до неминучої «точки» – його смерті.